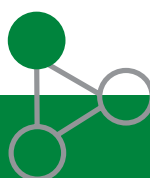

ÅRSRAPPORT 2009

RESUMÉ

PENSIONSKASSEN FOR APOTEKERE OG FARMACEUTER

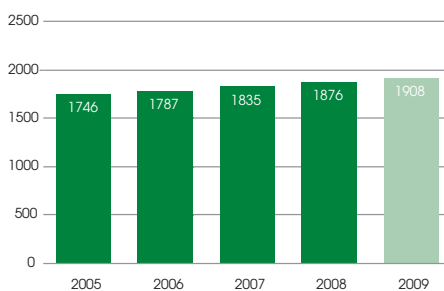
OVERBLIK

- Pensionskassen kunne for 2009 aflægge et positivt regnskabsresultat på 17,1 mio. kr. mod et minus på 7,8 mio. kr. året før. Afkastet blev 9,4% før skat og 8,0 % efter skat. Årets resultat er tilfredsstillende i forhold til udviklingen på de finansielle markeder.
- Som en konsekvens af den økonomiske krise havde Pensionskassen store tab i 2008. En del af tabene er genvundet i 2009. Kontorenten fastholdes i 2010 på 3%. Det er under de 4,5%, der er forudsat i pensionsberegningerne, hvilket betyder, at Pensionskassens medlemmer vil opleve et svagt fald i pensionerne/pensionstilsagnene.
- Pensionskassen oplever et fortsat stigende medlemstal og har nu 1.908 medlemmer. Det betyder bl.a., at medlemsbidrag – ekskl. arbejdsmarkedsbidrag – i 2009 blev forøget med 9,4% til ca. 59 mio. kr.
- Bestyrelsen finder, at omkostningsniveauet i Pensionskassen er for højt og arbejder aktivt for at få det nedbragt. Bestyrelsen har i den forbindelse undersøgt alternative muligheder for administration.
- Bestyrelsens sammensætning er ændret som følge af lovkravet om oprettelse af et revisionsudvalg.
- I løbet af 2009 er der arbejdet med en ændring af Pensionskassens vedtægter – som blev vedtaget i begyndelsen af 2010 – således, at bestyrelsessammensætningen ændres til 3 foreningsudpegede medlemmer samt 4 valgt af og blandt medlemmerne. Dette træder i kraft i forbindelse med generalforsamlingen 2010.
- Bestyrelsen forventer et resultat i 2010 på niveau med 2009, selvom den økonomiske krise vurderes at komme til at trække skygger i årene fremover.
- Den fuldstændige årsrapport for 2009 kan læses på www.farmaceutpension.dk

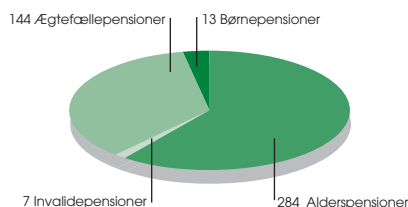

MEDLEMSFORHOLD

Pensionskassen oplever et stigende medlemstal. I perioden 2005 - 2009 har væksten i medlemstallet været ca. 9,3% svarende til 162 medlemmer.

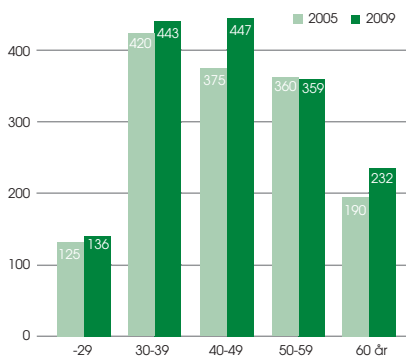

Ved udgangen af 2009 havde Pensionskassen 1.908 medlemmer. Heraf var 1.105 bidragsbetalende, 512 hvilende og 291 alders- og invalidepensionister. I alt udbetaltes pension til 448 personer, heraf børnepension til 13 og ægtefællepension til 144.

Flere pensionister

Medlemmernes alderssammensætning betyder, at antallet af pensionister fortsat forventes at stige. Aldersfordelingen blandt ikke-pensionerede medlemmer i perioden 2005 til 2009 har udviklet sig således:

Pensionsindbetalinger

Medlemsbidrag (ekskl. arbejdsmarkedsbidrag) blev i 2009 forøget med 9,4% til ca. 59 mio. kr.

I 2005 udgjorde medlemsbidragene til sammenligning ca. 43 mio. kr.

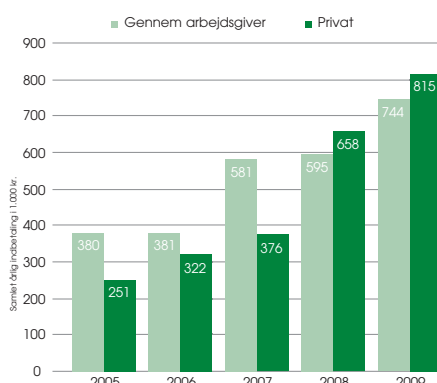
Selvom Pensionskassens medlemstal ikke forventes at stige væsentligt de kommende år, vil indbetalingerne samlet stige som følge af de overenskomstsmæssige stigninger i lønningerne.

Frivillig indbetaling

Gennem de senere år har der været en øget interesse for at fortsætte med at indbetale til Pensionskassen, selvom man forlader apoteksbranchen. Før man beskæftigelse udenfor overenskomstområdet, er der mulighed for enten at fortsætte som privat indbetaler eller at indgå aftale med den nye arbejdsgiver om, at pensionsbidrag indbetales til Pensionskassen.

Pensionskassen anbefaler, at frivillig indbetaling sker gennem arbejdsgiver. Dels er det nemmere at administrere, dels bliver skattefordelen indregnet med det samme.

Mindstebidraget for frivillige indbetalere udgør 1.600 kr. pr. 1. januar 2010 og er uændret i forhold til sidste år.

Er et medlem gået over til hvilende medlemsstatus, kan indbetaling altid genoptages. Er der gået mere end 12 måneder siden sidste indbetaling, skal der dog afgives nye helbredsoplysninger. Har man valgt at begrænse den bidragsfrie periode i forbindelse med fratræden til 3 måneder, skal der ved genoptagelse allerede efter 3 måneder indsendes nye helbredsoplysninger.

Kontorente 3%.

Pensionskassen har endnu ikke genvundet kapitalstyrken fra før krisen og

fastholder derfor kontorenten på 3%. Da denne ligger under pensionstilsagnenes beregningsforudsætning på 4,5%, vil pensionstilsagnene falde en anelse.

Pensionsafkastskat

Som nævnt i sidste års årsrapport skal pensionsafkastskatten omlægges til en individuel skat.

Omlægningen betyder, at Pensionskassen skal beregne pensionsafkastskatten for hvert enkelt medlem og informere om dette. Men omlægningen får ingen direkte økonomisk betydning for den enkelte.

INVESTERINGER

Investeringsaktiver steg i 2009 med 115 mio. kr. til 866 mio. kr.

Pensionskassens investeringsstrategi søger at sikre et godt langsigtet afkast med en passende risiko.

Samfundsansvar

Pensionskassen har gennem hele sin eksistens haft fokus på at foretage ansvarlige investeringer, at have en motiveret og ansvarlig medarbejderstab, samt at agere med en etisk korrekt adfærd i det daglige virke. Pensionskassen har endnu ikke tilsluttet sig FN's principper for ansvarlige investeringer, fordi de økonomiske forpligtelser endnu ikke er helt afklaret.

Pensionskassens investeringsrådgiver – Sparinvest – har derimod i 2009 iværksat en række tiltag, som skal medvirke til at sætte ansvarlighed i investeringsprocessen endnu højere på dagsordenen. Sparinvest har dels tilsluttet sig FN's principper for ansvarlige investeringer, UN PRI, som forpligter hele Sparinvest-koncernen til at indarbejde miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige vurderinger i alle investeringsbeslutninger. Derudover har Sparinvest truffet beslutning om at eliminere klyngebomber og klyngebomberelaterede selskaber fra alle

porteføljer. Pensionskassen vil derfor indirekte opfylde FN's principper for ansvarlige investeringer gennem de fonde, som Pensionskassen investerer i.

Herudover lader Pensionskassen sin portefølje screene af det svenske selskab Ethix SRI Advisors, der ligeledes arbejder ud fra samme kriterier som beskrevet i FN's 10 principper dækkende fire hovedgrupper – menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, klima- og miljøforhold samt bekæmpelse af korruption. Det er endvidere aftalt, at Sparinvest minimum en gang årligt rapporterer om Pensionskassens investeringer i relation til de fastlagte principper for ansvarlige investeringer.

Pensionskassens afkast

Pensionskassen opnåede i 2009 et afkast på 9,35%. Tidsvægtet afkast udgør 9,41%. De efterfølgende afkast er tidsvægtet beregnet. Aktieporteføljen gav et afkast på 26,5% mod markedets 24,2%, mens obligationerne gav et afkast på 6,6% mod markedets 3,0%.

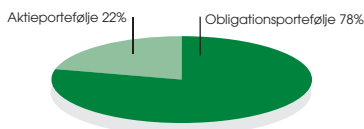
Pensionskassens investeringer

Ved udgangen af 2009 udgjorde Pensionskassens investeringer i aktier 22% og i obligationer 78%.

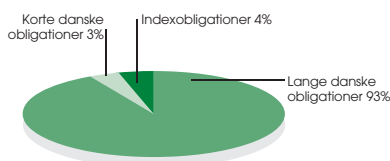
Af aktieinvesteringerne udgjorde europæiske aktier den største del med 31%, mens der var investeret 27% i Nordamerika, 26% i Danmark, 15% i Japan og 1% i øvrige globale aktier.

Obligationerne er hovedsageligt investeret i lange danske obligationer med 93% af investeringerne.

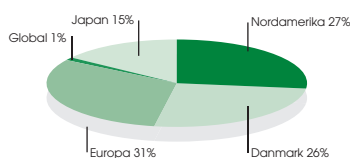
Formuefordeling

Obligationsfordeling

Aktiefordeling

Risikoforhold

Pensionskassens væsentligste risici kan henføres til markedsrisici på investeringsaktiverne i form af rente-, valuta- og kreditrisici samt risici på det biometriske område såsom dødelighed og invaliditet.

Det afgivne pensionstilsagn er baseret på det tekniske grundlag, som Pensionskassen har anmeldt til Finanstilsynet. Pensionskassens ansvarshavende aktuar påser løbende, at grundlaget overholdes, ligesom Pensionskassen overholder lovgivningens krav. Opgørelsen af Pensionskassens hensættelser til dækning af de afgivne pensionstilsagn har taget hensyn til udviklingen i døds- og invaliditetsintensiteten blandt Pensionskassens medlemmer samt til investeringer og det aktuelle renteniveau.

De investeringsmæssige risici styres ud fra en aktivallokeringsmodel.

Pensionskassen har tidligere arbejdet med en model, der tog udgangspunkt i, at Pensionskassen teoretisk kun havde 1%'s risiko for at komme i Finanstilsynets røde lys.

Det må konstateres, at modellen undervurderede risikoen i de ekstreme situationer. Derfor er der udarbejdet en ny model, der specielt fokuserer på disse situationer, ligesom risikoniveauet sænkes til ½%'s risiko for at komme ud i disse ekstreme situationer.

Gennem sin risikostyring søger Pensionskassen at begrænse udsvingene i de årlige afkast. Ved hjælp af en strategisk aktivallokeringsmodel søger Pensionskassen ud fra den accepterede risiko at optimere afkastet gennem fornuftig fordeling mellem ejendomme, aktier og obligationer.

Pensionskassen placerer primært sine investeringer gennem investeringsforeninger, der traditionelt har en betydelig større spredning indenfor de enkelte aktivtyper, ligesom investeringerne er bedre geografisk fordelt, end hvad en pensionskasse af vores størrelse vil kunne opnå gennem enkeltstående direkte investeringer.

Resultaterne vil stadig være påvirket af den generelle udvikling på kapitalmarkederne, men gennem placementspolitikken opnår Pensionskassen et mere stabilt afkast, hvilket skulle sikre, at der er mulighed for løbende at udlodde en større andel af afkastet til medlemmerne.

Forventninger til 2010

Uroen på de finansielle markeder er fortsat ind i 2010. Hvor lang tid denne uro vil vare, er umuligt at estimere, men det er bestyrelsens opfattelse, at krisen kommer til at trække skygger i årene fremover. Bestyrelsen har dog vanskeligt ved at forestille sig, at krisen fortsætter med samme styrke, hvorfor bestyrelsen forventer et resultat i 2010 på niveau med 2009.

Afkast i % 2009	Pensionskassen	Benchmark	Forskel
Aktieportefølje	26,5%	24,2%	2,3%
Obligationsportefølje	6,6%	3,0%	3,6%

HOVED- OG NØGLETAL

I mio. kr.	Regnskabsværdier		Nettoinvesteringer	Afkast i % p.a. før pensionsafkastskat og selskabsskat
	Primo	Ultimo		
Kapitalandele				
Danske børsnoterede kapitalandele	29,0	41,2	0,4	43,03
Danske unoterede kapitalandele	6,5	6,0	0,3	-4,68
Udenlandske børsnoterede kapitalandele	112,4	139,8	1,6	24,19
Udenlandske unoterede kapitalandele	0,0	0,0	0,0	0
Kapitalandele i alt	147,9	187,0	2,3	26,46
Obligationer				
Stats- (Zone A) og Realkreditobligationer	91,3	114,1	11,5	6,73
Realkreditobligationer	428,4	465,3	53,2	6,44
Indeksobligationer	25,4	26,3	0,0	7,44
Kreditobligationer investment grade	18,2	40,6	4,9	11,77
Kreditobligationer non investment grade samt emerging markets obligationer	6,4	5,9	0,2	4,87
Andre obligationer	0,0	2,1	0,2	56,92
Obligationer i alt	569,7	654,3	70,0	6,53
Øvrige finansielle investeringsaktiver	33,6	24,4	-6,4	0,82
Investeringsaktiver i alt	751,2	865,7	65,9	9,41

RESULTATOPGØRELSE

i 1.000 kr.	2009	2008
Medlemsbidrag	58.873	53.821
Investeringsafkast	73.656	-68.295
Udbetalte ydelser (pensioner m.v)	-21.816	-21.194
Forsikringsmæssige driftsomkostninger	-2.315	-2.339
Ændring i pensionshensættelser	-80.596	-15.287
Pensionsafkastskat	-10.667	9.087
Ændring i kollektivt bonuspotentiale	0	36.364
ÅRETS RESULTAT	17.135	-7.843
Balance		
AKTIVER		
Kapitalandele	6.096	6.637
Investeringsforeningsandele	835.206	710.961
Øvrige aktiver	31.150	54.036
AKTIVER, I ALT	872.452	771.634
PASSIVER		
Egenkapital	82.866	65.731
Hensættelser til pensionskontrakter	786.630	704.980
Andre passiver	2.956	923
PASSIVER, I ALT	872.452	771.634

Nøgletal i 5 år	2009	2008	2007	2006	2005
Afkastnøgletal					
Afkast før pensionsafkastskat	9,35%	-8,40%	0,10%	5,90%	20,90%
Afkast efter pensionsafkastskat	7,99%	-7,20%	0,10%	5,10%	17,80%
Omkostningsnøgletal					
Omkostningsprocent af bidrag	4,47%	4,30%	3,90%	3,20%	6,00%
Omkostningsprocent af hensættelser	0,35%	0,30%	0,30%	0,30%	0,50%
Omkostning pr. medlem	1.290 kr.	1.260 kr.	975 kr.	804 kr.	1.381 kr.
Omkostningsresultat	0,41%	0,44%	0,42%	0,48%	0,29%
Pensionsrisikoresultat	-0,29%	0,21%	0,66%	0,16%	0,18%
Konsolideringsnøgletal					
Bonusgrad	0,00%	0,00%	7,9%	15,5%	18,70%
Egenkapitalgrad	10,61%	9,10%	11,20%	16,40%	17,10%
Overdækningsgrad	6,58%	4,90%	6,70%	11,40%	12,10%
Solvensdækning	264%	217%	249%	329%	341%
Forrentningsnøgletal					
Egenkapitalforrentning før skat	24,29%	-12,46%	0,00%	8,30%	21,60%
Egenkapitalforrentning efter skat	23,06%	-11,30%	-25,50%	7,50%	18,50%
Forrentning af pensionsmæssige hensættelser før skat	3,66%	-6,20%	0,60%	4,11%	13,90%

Regnskabet er godkendt af Pensionskassens bestyrelse den 17. marts 2010, og revisionen har givet Pensionskassens regnskab en blank påtegning. Det samlede regnskab og revisionspåtegningen kan downloades fra Pensionskassens hjemmeside www.farmaceutpension.dk

Bestyrelsen

Udpeget af Danmarks Apotekerforening:

Per Wijngaard, apoteker
Bjarne Fabienke, cand. merc.

Udpeget af Pharmadanmark:

Arne Kurdahl, adm. direktør (næstformand)
Steffen Bager, cand. pharm.

Generalforsamlingsvalgte medlemmer:

Jesper Gulev Larsen, apoteker (formand)
Ole Stjærnqvist, apoteker
Rikke Løvig Simonsen, cand. pharm.

Direktion:

Peter Bache Vognbjerg, adm. direktør

Ledende medarbejdere:

Jens Jørgensen, regnskabschef
Henrik Bernhardt, medlemschef
Ansvarshavende aktuar: Steen Ragn, cand. act.
Revision: KPMG

Pensionskassen for Apotekere og Farmaceuter

Dirch Passers Allé 27, 5. sal
2000 Frederiksberg
Telefon 3315 3588
Telefax 3313 3588

pension@farmapension.dk
www.farmaceutpension.dk

Redaktion:

Peter Bache Vognbjerg og Palle Aarøe
Tryk: Litotryk København A/S
Oplag: 2.200